

Het broedseizoen is ten einde. De jonge steenuilen zijn inmiddels groot genoeg om zich al buiten hun nestkast te wagen. Het was, na enkele minder goede broedseizoenen, eindelijk weer eens een goed seizoen. Het succes van een goed broedseizoen heeft alles te maken met de beschikbaarheid van muizen en met het weer gedurende de maanden mei en juni wanneer de jonge steenuilen opgroeien.

Sinds de helft van de vorige eeuw ging het op de Zeeuwse eilanden steeds slechter met de steenuilen. Het verlies van biotoop door de aanleg van wegen, uitbreiding van steden en dorpen en de toenemende modernisatie van agrarische bedrijven ook op de Zeeuwse eilanden veroorzaakte een terugval van deze kleinste uilensoort. Mede als gevolg van modernisering van de landbouw en fruitteelt werden hoogstamboomgaarden vervangen door laagstambomen. In hoogstambomen vonden steenuilen natuurlijke broedholen. Ter vervanging van deze natuurlijke hopen werden er nestkasten (ruim 300) geplaatst. In de afgelopen 15 jaar 'verhuisde' 98% van de Bevelandse steenuilen naar een nestkast, in bijna alle gevallen kiezen ze hier voor een nestkast op een bewoond erf.

Sinds de jaren negentig van de vorige eeuw kwamen er op de Zeeuwse eilanden geen steenuilen meer voor. Behalve op Zuid-Beveland waar een kleine kwetsbare populatie stand wist te houden voornamelijk in de Zak van Zuid-Beveland omdat daar het oude cultuurlandschap bewaard is gebleven.

Door intensieve beschermingsmaatregelen o.a. om het biotoop te behouden maar ook door vervangende nestgelegenheden aan te bieden in de vorm van nestkasten, veelal gefinancierd door de Provincie Zeeland en uitgevoerd door Landschapsbeheer wist deze Bevelandse steenuilpopulatie zich niet alleen te handhaven maar sinds 2016 ook uit te breiden buiten de Zak. Een constante inzet om dit landschap te blijven beschermen waardoor de steenuilpopulaties uit kunnen breiden is noodzakelijk. Want de

bedreigingen voor het behoud van het zo typische landschap op Zuid-Beveland, in de vorm van uitbreiding van industrie, steeds minder agrarische bedrijven en de bouw van toeristische accommodaties zijn nog steeds aanwezig.

Het is daarom jammer dat de Provincie Zeeland de subsidie voor dit project in 2016 heeft stopgezet. Vrienden van deze kleinste uilensoort hebben daarom het Zeeuws Steenuilfonds opgericht om de kosten voor het behoud van deze prachtige kleine steenuil te kunnen blijven financieren. Het Zeeuws Steenuilfonds is administratief ondergebracht bij Stichting Het Zeeuwse Landschap.

Over het algemeen leggen steenuilen hun eerste ei rond de 15e van de maand april. Het aantal eieren wordt bepaald aan de hand van de beschikbaarheid van hun belangrijkste prooi, de muizen. Dit jaar was het een goed muizenjaar waardoor er veel nesten waren met vier of vijf eieren en zelfs waren er nesten met zes eieren met één uitschieter een nest met zeven jongen.

Het aantal muizen wordt bepaald door de beschikbaarheid van voedsel (noten en eikels het zgn. Mast) voor muizen aan het begin van de winter. Maar het broedsucces is niet alleen afhankelijk van de beschikbaarheid van muizen, het weer speelt ook een grote rol. Alle omstandigheden waren dit jaar gunstig voor het broedsucces van niet alleen de steenuilen maar ook voor de kerkuilen en andere roofvogels. Vanaf april was het weer redelijk wisselvallig met maar enkele hete dagen.

Even de cijfers van 2019: in 62 nestkasten zaten steenuilen, uit 45 nestkasten daarvan zijn 144 jonge steenuilen uitgevlogen. Op drie plekken zijn steenuilen met jongen gezien waarbij ze niet gebruik maakten van een nestkast, ze broedden in een schuur of holle boom.

De meeste bezette nestkasten bevonden zich in de Zak van Zuid-Beveland, voor het eerst broedde er een paartje steenuilen nabij Kattendijke met 3 jongen tot gevolg.

De steenuil die de Provinciale Courant haalde omdat ze zichzelf opsloot in haar nestkast door de binnengedrongen kauw de kop af te bijten waardoor de ingang van de nestkast werd geblokkeerd, (artikel PZC Chiel Jacobusse) werd op tijd uit haar benarde situatie gered en heeft uiteindelijk ook nog een jong grootgebracht.

Het Zeeuws Steenuilfonds is een vrijwilligersproject, dit jaar hebben een zestal vrijwilligers zich ingezet zodat het mogelijk was om binnen ongeveer één maand ruim 250 nestkasten te controleren. Er was veel onderling contact zodat alle jonge steenuilen op tijd voor het uitvliegen, geringd konden worden.

Alle gegevens worden ingevoerd op een nestkaart per nestkast, die aan het eind van het seizoen worden verzonden naar SOVON (Stichting Ornithologisch Veldonderzoek Nederland) waar deze gegevens landelijk worden geregistreerd en bewaard voor onderzoek.

De meeste nestkasten worden geplaatst op erven van “boeren en buitenlui” die belangeloos meewerken aan dit steenuilbeschermingsproject. Het jaarlijks bezoeken van deze erven heeft behalve als doel het controleren van de nestkasten om vast te stellen dat er steenuilen broeden, ook een sociale functie. Het contact met de bewoners van de erven is soms zeer persoonlijk en wordt over het algemeen door beide partijen als zeer prettig ervaren.

Ieder jaar mogen mensen, die daar om vragen een dagje mee, vaak gaat het dan om mensen die behoefte hebben om eens even in de natuur te zijn, om zo te ont-stressen. Ook dit seizoen gingen er weer mensen mee en er werd voldoende tijd ingebouwd om naast de controles te kunnen genieten van de rust en stilte in de prachtige natuur. De

bedoeling is om deze activiteiten, naast de controles van de nestkasten uit te gaan breiden zodat meer mensen deze unieke kans krijgen om rust te vinden.

Dus tijdens de nestkastcontroles die plaatsvinden tussen 1 mei en 1 augustus bestaat de mogelijkheid om een dagje ‘ont-stressen’ aan te vragen maar die mogelijkheid is er ook nog na het broedseizoen wanneer er onderhoud aan de nestkasten en het plaatsen van nieuwe nestkasten plaatsvindt. Mensen die in het veld mee gaan, doen een donatie in de kas van het Zeeuws Steenuilfonds.

Meerder malen per jaar worden er door belangstellenden gezamenlijk nestkasten getimmerd. Deze “Doe -dagen” worden door de deelnemers als heel gezellig ervaren. Een gezamenlijke lunch, meestal in de buitenlucht, behoort tot het vaste onderdeel van zo’n timmerdag. Het hout voor de kasten en kosten voor het plaatsen en onderhouden komen uit de kas van het Zeeuws Steenuilfonds. Ieder jaar komen leden van Rotaryclub Goes-De Bevelanden een dagje nestkasten timmeren.

De Veldmedewerker van het Zeeuws Steenuilfonds organiseert regelmatig thema excursies en cursussen voor agrariërs en informatieavonden voor nestkashouders.

Zo wordt er dit najaar een cursus “Akkervogels herkennen” aangeboden ten behoeve van de leden van de Agrarische Natuurvereniging die mee doen aan het project Poldernatuur.

Ook is het mogelijk voor basisscholen om een les over de natuur in het algemeen of speciaal over de bescherming van uilen aan te vragen. In de afgelopen jaren heeft Veldmedewerker Peter al vele scholen bezocht, bijvoorbeeld om met de kinderen samen uilenbraakballen te pluizen.

Wilt u dit beschermingsproject om de steenuilen op de Bevelanden te behouden steunen dan kunt uw bijdrage storten op bankrekeningnummer

NL71 ABNA 0510 336 167 van Het Zeeuwse Landschap

Postbus 25 4450 AA Heinkenszand

tgV het Zeeuws Steenuilfonds (dit is heel belangrijk om bij uw betaling te vermelden)

Heeft u interesse om het Fonds op een andere manier te steunen, bijvoorbeeld door sponsoring, hout voor nestkasten, mee te doen met een dagje timmeren, een les of lezing aan te vragen of wanneer u een dagje mee het veld in wil dan gaat u naar de site van het Zeeuws Steenuilfonds: www.zeeuwssteenuilfonds.nl alwaar u het informatie formulier in kunt vullen.

www.zeeuwssteenuilfonds.nl

foto's Monique van Kootwijk en Peter Boelée